

Балешта Зоряна Ігорівна
ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Коломийчук Наталія Михайлівна
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сучасному етапі розвитку державних фінансів в Україні постає питання оптимізації видаткової частини державного та місцевих бюджетів. Ця проблема набуває все більшої актуальності із проведенням бюджетної децентралізації, розглядаючи дане питання не можна не акцентувати увагу на зміну в частці розподілу видатків на охорону здоров'я між місцевими та державним бюджетом.

Так, ефективність механізму, делегування державою повноважень із забезпечення видатків на охорону здоров'я, на місцях здійснюється за допомогою надання медичної субвенції. Від ефективності цього механізму безпосередньо залежить якість отриманих послуг населенням, а також повнота надання медичних послуг на місцевому рівні за принципом субсидіарності. Так субвенція на охорону здоров'я становить від 15% до 20% доходів місцевих бюджетів.

Відповідно до законодавства України фінансування видатків на охорону здоров'я можуть здійснюватися за рахунок коштів [1]:

- Державного бюджету України;
- місцевих бюджетів;
- страхових компаній (медичне страхування);
- благодійних фондів;
- юридичних та фізичних осіб;
- інших джерел не заборонених законом.

Видатки на охорону здоров'я здійснюються у відповідність до затверджених бюджетних програм (місцевих та державних).

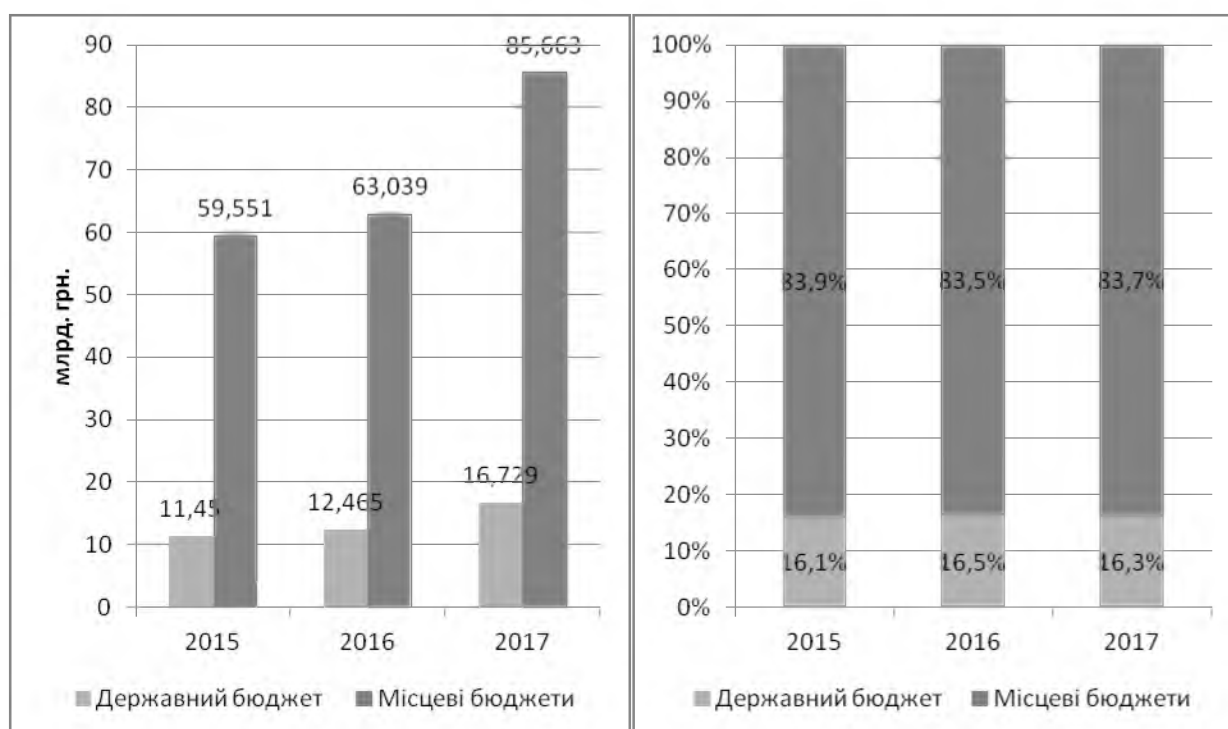
На сьогоднішній день видатки на охорону здоров'я мають здійснюватися із напрямом на отримання результату. Відповідно дана норма запрацювала із проведенням бюджетної децентралізації. Фінансування видатків безпосередньо повинно здійснюватися з напрямом на отримання цільового результату.

Незважаючи на якісні структурні зміни, що відбулися в результаті бюджетної децентралізації, залишається не вирішеним таке питання як диспропорції в здійсненні видатків на охорону здоров'я, а також у якості надання медичних послуг в невеликих територіальних органах (селах, селищах і т. д.). Залишається невирішеним питання щодо запровадження

загальнодержавного медичного страхування, яке було анонсоване ще в 2017 р., проте на противагу цього відбулася реформа охорони здоров'я і на сьогоднішній день видатки на неї фінансуються за принципом «гроші ходять за пацієнтом», що є позитивним аспектом.

В сьогоднішніх українських реаліях основним джерелом забезпечення надання медичних послуг залишається Державний бюджет, так за рахунок субвенцій на освіту і охорону здоров'я за 2017 р. було передано близько 250,6 млрд грн., що становить близько 50% надходжень місцевих бюджетів [2].

Що ж до розподілу в здійсненні видатків з Державного та місцевих бюджетів ми можемо спостерігати наступне (рис. 1):

Рис. 1. Фактичний розподіл видатків на охорону здоров'я між Державним та місцевими бюджетами за 2015-2017 рр.*

*Складено автором на основі [2]

Як ми можемо спостерігати з рис. 1, лівова частка видатків у сфері охорони здоров'я здійснюється із місцевих бюджетів (83%), це безпосередньо пов'язане із виконанням принципу субсидіарності, проте варто відзначити, що медична субвенція, що у 2017 р. становила 56,2 млрд. грн., фінансує 65,6% видатків місцевих бюджетів [3]. Це свідчить, що державою відбувається делегування значних бюджетних повноважень на виконання місцевим органам влади. Також варто відзначити, що величина видатків на охорону здоров'я в середньому становить близько 10% зведеного бюджету України, що є не надто високим показником [2].

Щодо перспектив в сфері оптимізації видатків на охорону здоров'я, вони є визначеними у стратегії сталого розвитку 2030, що є основним документом в аспекті довгострокової перспективи. Так, в ньому визначено такі напрями для вдосконалення системи охорони здоров'я [4]:

- знизити смертність дітей до 1 року (до 4-5%) та до 5 років (до 6-7%);
- знизити на третину захворюваність від ВІЛу та туберкульозу, у двічі зменшити смертність від цих захворювань;
- знизити кількість наркозалежних та алкоголезалежних людей на 20%;
- до 2020 року забезпечити повний доступ населення до усіх базових послуг;
- до 2030 року підняти величину видатків на охорону здоров'я до 8% ВВП (3,4 % станом на 2017 р.);
- запровадити загальнодержавне медичне страхування.

Отже, на сьогоднішній день основним джерелом фінансування видатків на охорону здоров'я залишається Державний бюджет України, попри всі складності реформування даної сфери ми відзначаємо позитивні зрушення у функціонуванні системи, насамперед у аспекті проведення бюджетної децентралізації та переходу до ПЦМ, а також реформа охорони здоров'я у 2018 р., що дозволила більш ефективно розподілити видатки по території України та зменшити наявні диспропорції в забезпеченні медичними послугами населення. Щодо проблем залишається проблема диспропорцій забезпечення видатків, а також наступні: невисока якість надання послуг, наявність частки населення, що не мають доступу до базових медичних послуг (населення у віддалених селах та селищах) та відкладена реформа медичного страхування. Основні перспективи є встановленими у стратегії сталого розвитку 2030.

Література:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України 2801-ХІІ від 21.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 07.04.19).
2. Бюджет України 2017: Стат. збірник. Міністерство фінансів України. 2018. С. 307. URL: [https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/Budget%20of%20Ukraine%202017%20\(publish\).pdf](https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/Budget%20of%20Ukraine%202017%20(publish).pdf) (дата звернення: 07.04.19).
3. Звітність про виконання бюджету за 2017 р. (за даними Державної казначейської служби України). URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення: 07.04.19).
4. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року URL : https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf (дата звернення: 07.04.19).